

Møte for lukkede dører, Stortinget 5. april 1933

Møte for lukkede dører i Stortinget
den 5. april 1933 kl. 10.00

President: Hornsrud.

Presidenten: Presidenten foreslår at møtet holdes for lukkede dører - og anser sitt forslag for vedtatt.

Presidenten foreslår videre at regjeringens medlemmer og de i forretningsordenens § 54 nevnte funksjonærer, utenriksråden og byråchef Marstrander samt pressens representanter ifølge oppgave fra Utenriksdepartementet gis adgang til møtet. - Ingen har uttalt sig derimot, og presidenten anser sitt forslag for enstemmig bifalt.

Dette møte er sammenkalt efter anmodning fra stats- og utenriksminister Joh. Ludw. Mowinckel forat han kan gi en meddelelse om dommen i Haag.

Statsminister Joh. Ludw. Mowinckel: Hr. President! Da denne sak sist var oppe i et møte for lukkede dører for omtrent 14 dager siden, blev der fra Stortingets side uttalt et sterkt ønske om at Stortinget skulde få en meddelelse om dommen før den blev offentliggjort. Jeg kunde da bare svare at det var ikke regjeringen herre over. Imidlertid fikk vi igår en meddelelse fra så god kilde, at jeg mener den er fullt tilforlataelig. Det blev uttrykkelig tillagt at det den inneholdt, ikke måtte meddeles offentligheten før dommen var falt og bekjent, så jeg vil be om at alle bevarer hel diskresjon om det jeg nu meddeler, inntil saken blir offentlig i løpet av dagen. Min meddelelse er ikke meget innholdsrik, men den gir dog opplysning om domsresultatet.

Fra denne kilde er nu regjeringen blitt bekjent med at dommen mot den norske dommers stemme går ut på "at Danmarks påstander tas til følge, dog opheves saksomkostningene."

Fra norsk side var der i Contre-Mémoiren nedlagt følgende påstander:

1. At Danmark ikke har suvereniteten over Eirik Raudes Land,
2. at den danske regjering tilpliktet å tilsvare den norske regjering sakens omkostninger.

"Danmarks påstander" - som altså nu er tatt til følge - "var følgende:

1. at de tre påstander, som var nedlagt i den norske Contre-Mémoire forkastes,
2. at den av den norske regjering 10 juli 1931 kunngjorte okkupasjonsklæring så vel som ethvert av den i denne henseende tatt skritt kjennes å være et brudd på den bestående rettstilstand og følgelig rettsstridig og ugyldig, og
3. at den norske regjering tilpliktet å tilsvare den danske regjering sakens omkostninger.

Hvad dommens premisser angår, har vi intet nærmere kjennskap til dem, dog synes det som om to av dommerne har tatt en reservasjon og at én ikke er enig i dommens begrunnelse, selv om han slutter sig til konklusjonen."

Møte for lukkede dører, Stortinget 5. april 1933

Det synes av det som nu foreligger, å fremgå at vårt nederlag i Haag er fullstendig, idet vi dog kan knytte visse forhåpninger til dommens premisser og enkelte dommers reservasjoner.

Det er med sorg og skuffelse vi mottar meddelelse om dette ydmygende resultat. Men vi må samtidig erindre, at det er efter norsk ønske og vilje at vi har søkt en avgjørelse av Grønlandssaken ved gjennom okkupasjon å få den innbragt for den internasjonale domstol. Man må regne med at det er en endelig avgjørelse av våre suverenitetsønsker på Grønland som herved faktisk er truffet. Visstnok synes dommen bare å omfatte det i 1931 okkuperte Eirik Raudes land, og spørsmålet om det i 1932 okkuperte Sydaust-Grønland berøres, såvidt vi nu vet, ikke direkte av den falne dom. Men det sier sig selv at vi blir nødt til å dra konsekvenser av dommen også for denne okkupasjons vedkommende, således at saksanlegget bortfaller med de følger for vår stilling også her som dette medfører.

Hvad våre direkte nærings- og økonomiske interesser på Øst-Grønland angår, må de ansees for å være vel beskyttet gjennom Øst-Grønlandsavtalen av 1924, som ikke løper ut før i 1944. De endringer som blir en følge av at vår hevdelse i avtalen av Øst-Grønland som ingenmannsland nu blir uholdbare, vil forhåpentlig ikke bli flere eller større enn at avtalens realitet og dens hovedhensikt - å bevare og beskytte de norske nærings- og økonomiske interesser - vil bli oprettholdt.

Hva endelig Vest-Grønland angår, hvor jo for Norge de største praktiske interesser er til stede, har dommen ingen direkte virkning, og vi får håpe at den heller ikke indirekte vil vanskeliggjøre eller i for høi grad forsinke de muligheter for en for Norge gunstig ordning, som er ønskelig for disse strøks vedkommende.

Presidenten: Presidenten går ut fra at pressen holder sig etterrettelig den uttalelse som falt fra statsministeren, så man ikke benytter de opplysninger som er gitt, før dommen er offentlig kunngjort.

Statsminister Mowinckel: Så snart dommen blir kjent med premisser, vil den ledsaget av en meddelelse bli oversendt Stortinget fra regjeringen.

Presidenten: Da blir det Stortingets sak å behandle spørsmålet videre.

Protokollen blev derefter oplest og foranlediget ingen bemerkning.

Møtet hevet kl. 10.10.